

móðir av krígunum, men eisini tí at arbeidararerslurnar í vesturlondum politískt hövdu sett seg harðliga ímóti at veita hvítu kontra-kollveltingini stuðul. Eisini stjórnirnar í vesturlondum vóru í miklum íva og stóðu ósamdar í hesum spurningi. Tí varð úrslitið tað, at henda upplægging, sum lættliga kundi havt jarðlagt kommunistisku kollveltingina, kom at verða alt ov jánkaslig, men kom kortini hinvegin at gerast kommunistunum ein funnin fressur, av tí at teir nú gjørdust ferir fyri at leggja stríðið á tann tjóðskaparliga bógvín, og henda miseyndaða upplæggingarroynd gjørdi sitt til at skapa mistrúgv í nýggja kommunistaríkinum til allan vesturheimin — eina mistrúgv, sum ikki er heilt horvin enn. Tann reyða hetjan í hesum borgarastriði — næst eftir Lenin — var Trotskij. Hann var í mars mánað 1918 gjørdur kommissur fyri verjuni, og tað var hann, sum bygd upp reyða herin heilt frá grundini. Eftir fáum mánaðum eydnaðist honum at reisa ein her, sum taldi 800.000 mans, og hann var í heilum á ferð við pansaratoki sínum av einum vígvelli á annan fyri at eggja menn sínar og halda skil á. Hann var um somu tíð kollveltingarleiðari, verjumálaráðharri og herhövdingi. Kriggseyðnan skifti í heilum 1918—19. Best sum var kundu teir hvítu hava framgongd og hótta Moskva fyri síðani at lúta fyri teimum reyðu, ella eisini kundu bændur aftan fyri vígvøllin gera uppreistar og soleiðis spilla teimum herferðina. Bændurnir óttaðust fyri, at jørðin kanska fór at verða tikin frá teimum aftur, og eisini vóru teir tíðum illa viðfarnir av teimum hvítu hermonnum og yvirmonnum teirra. Stutt eftir ársskiftið 1918—19 tóku sterkar hvítar herdeildir seg fram móti Moskva úr øllum ættum og bert við yvirmenniskjansligum reyðleika eydnaðist reyða herinum at reka herdeildirnar hjá Koltjak admirali eystur um Ural-fjellini, meðan tað í meðan við bit og slit eydnaðist teimum at halda vígvøllirnar í suðri og vestri. Men í oktober 1919 vendi kriggseyðnan av álvara. Herurin hjá Koltjak admirali var fyri hervilugum ósigri og mátti taka seg aftur — um háveturstíð — inn í Sibiria. Har lótu mangir teirra lív í tí ræðuliga kuldunum, og endin var tann, at herurin syndraðist sundur. Koltjak sjálvur varð fangaður av teimum reyðu og skotin í februar 1920. Sama heystið tapti eisini Judenitj so eiggiliga og herdeildirnar hjá Denikin vóru ríknar aftur, so at bolschevikkarnir — tá árið var av — hövdu ræðið í Ukraine og meginpartinum av suður-Russlandi. Sum árið 1920 leið aftur um, noyðdust tær hvítu herdeildirnar flest allastaðni at lúta, og kommunistiska stýrið sat nú fast í aðlinum. Teir seinastu bardagararnir í mið-Asia hildu tó ikki uppát, fyrr enn nakað leið út á árið 1922.

Sigurin hjá kommunistunum hevði verið dýrgoldin. Fram-

leiðslan var minkað niður í litið og einki og samferðsluviðurskiftini út av lagi. Fleiri miðjónir doyðu í hungri og av umfarsjúkum, og ikki hövdu stórvegis stundir verið til at bygt upp sosialistiska samfelagið. Fyri at framleiðslan í hesum niðrurdir-komna landi skuldi ikki stóðgja heilt, hevði Lenin ætlað at fara hóvliga spakuliga fram við sosialiseringini. Men neyðarstandurin undir borgarastriðnum førði við sær, at stjórnin noyðdist at taka alla framleiðslu og útbýting av vörum upp á seg at kalla. Annars hevði alt enda í hurli-vasa. Úrslitið av hesum tiltøkum var ein ógvuliga primitiv figgjarskipan, sokallað »krigskommunisma».

Royndir vóru gjørdar at taka peningsvirðið av og seta eitt slag av náttúralhúsháldi í staðin, har ríkið bæði skuldi hava framleiðsluna í hondum og útbýtingina av henni eftir eini serligari skamtunarskipan. Úrslitið var sjálvandi eitt ovurstórt bureaukratí við minkandi effektiviteti. Leiðslan misti púra tamarhaldið á viðurskiftunum, tí alt druknaði í pappírstrúgvuni, og mætari

Hesin nýggi figgjarpolitikkurin, ið kallaðist NEP eftir forbókstovnum í teimum tilsvarendi russisku orðunum, var ein týðilig afturgongd, sæð úr kommunistiskum snónarmiði. Lenin duldur heldur ikki fyri hesum; men nú sum altið dugdi hann at laga seg eftir viðurskiftunum. Tá teir hövdu gildið ein rimiligan skatt, sluppu nú bændur at selja avlopið av framleiðslu teirra á tí fria marknaðinum. Eisini í aðrar mátar fekk privata fyrirkassemið loyvi at royna seg í framleiðslu og sølu — fyri at fáa vörurnar fram á marknaðin aftur og fyri at eggja fólki til at arbeiða meira og harvið fáa meira burtúr. Hetta eydnaðst eisini. Skjótt komu bæði vörur og peningur fram aftur, nýggjar framleiðslur vóru settar á stovn og ymskar nýggjar leiðir gingnar, men hetta førði eisini við sær, at summir spekulantar ríkaðu seg upp og beinleiðis svindli var heldur ikki sort av. Umframt landbúnaðin var NEP-politikkurin einahelst galdandi fyri framleiðslu og sølu av nýtsluvörum. Bankarnar, tunga idnaðan, samferðsluna og útflutningin

Havnin í Leningrad, Skt. Pétursborg — býurin, sum Pétur hin stóri bygd

gjørdist ikki, tá mangir trúgvir kommunistar vóru settir í sessir, teir als ongur móguleikar áttu til at røkja, sum teir áttu. Men alt hetta visti seg at bera til so leingi nýggja stýrið bardist fyri lvinum, men tá so borgarastriðið hasaði av og einki røktist fyri batnandi livikorum, vaks politiska misnøgdin og fólkið fór at geva ilt av sær inn á nýggja stýrslagið og tess umboðsmenn.

Alt tóktist fara at enda í ljósum loga, tá matróssarnir í herflotahavnini, Kronstadt — hetta vóru gomlu stormtroppar kommunistanna — gjørdur uppreistur í mars 1921. Hesin uppreistur komst av tí vaksandi misnøgdini hjá bændrum og idnaðararbeiðarunum. Hesir vóru sum frá leið farnir at meta kommunistarnar nærum javnt við teir gomlu valdsharrarnar. Lenin fór ikki fram við mykindum, men læt berja uppreistar matróssanna niður samstundis sum hann boðaði frá einum nýggjum figgjarpolitikki. Hann tók nú uppáttur upprunaliga moderata politikkin, sum hevði niðurstøðu sína í teirri sannroynd, at tað litið framkomna landbúnaðarlandið, Russland, enn ikki var búgvíð til eina fullkomna sosiala kollvelting.

skiligt, at gongdin í Týsklandi fór at vera órvisi. Og tað sama hendi í øðrum londum, har sovjetstýrið eina tíð tóktist fara at festa røtur, t.d. í Ungarn. Og í vestarlondunum hevði tann vandi samfelagsskipanin — hóast allar tær radikalu rørsurnar, sum fylgdu í kjalavörðunum á krígunum — sýnt uppáttur størri seiggi og livsmegi. Í hesum londum gjørdist aldrin nakar móguleiki fyri einari kommunistiskari kollvelting. Hetta

dugdu russisku kommunistarnir at skilja og tóku avleiðingarnar av tí. Hetta vil ikki siga, at teir sleptu ætlan/síni um eina heims-umfatandi kollvelting med alla, men teir dugdu at siggja, at hetta fór ikki at verða so beinanvegin ella kanska fór at vara heilt leingi. Tí lögdu teir nú doyðin á at fáa viðurskiftini í Russlandi aftur í rættlag og eftir stuttum áramáli at byggja upp eitt nútímans, russiskt idnaðarland.

FØROYA
BANKI

Mánaðarjavn

pr. ultimo mars 1975

Ogn

Kassapeningur	kr. 5.907.884,86
Bankar og sparikassar innanlands:	
Innskot	kr. 6.973.017,26
Kredittir og lán	0,00
Bankar uttanlands	4.516.010,48
Útlendskur peningur og vevlar	276.099,45
Innlendsk virðisskjal	66.565.920,60
Veðskuldabrev	531.102,37
Innlendskir vevlar	23.353.632,03
Útlán	121.832.825,56
Kassakredittir	142.557.637,91
Kontokurant:	
Innlendsk rokning	43.764.078,70
Útlendsk rokning	0,00
Ymskir skuldarar	43.764.078,70
Millum trygdur fyri teim fimm seinastu upphæddunum eru egin partabrev nom. kr.	709.513,42
Ábyrgdir	30.878.253,35
Fastar ognir	7.982.516,31
Innbúgv og boxrúm	176.095,19
Kostnaður	4.162.478,37

kr. 460.187.065,86

Skuld

Partapeningur	10.000.000,00
Tiltaksþeningur:	
Lógarásettur tiltaksþeningur	kr. 12.000.000,00
Eykattiltaksgrunnur	5.000.000,00
Avsett til skatt	2.000.000,00
Íløgugrunnur	1.000.000,00
Avskrivningargrunnur f. fastar ognir	1.133.676,15
Flutt frá seinasta ári	684.624,36
Foliokonto	22.618.300,51
Kontokurant:	7.638.799,26
Innlendsk rokning	kr. 62.066.373,90
Útlendsk rokning	22.828,14
Innlán á bankabók við styttri uppsøgn enn ein mánaði	62.089.202,04
Innlán við mánaða uppsøgn	91.333.674,30
ella longri	176.517.217,73
Bankar og sparikassar innanlands:	
Innskot	kr. 15.833.244,00
Kredittir og lán	5.717.000,00
Bankar uttanlands	21.550.244,32
Endurdiskonteraðir innlendskir vevlar	371.334,10
Ábyrgdir	12.685.000,00
Ymskir ognarar	30.878.253,35
Renta og provisión v.m.	6.652.542,18
	17.852.492,07

kr. 460.187.065,86

Lýsið í sosialinum